

INGER. MERETE
HOBBELSTAD

Illustrert av
STELLA EAST

KRIGEN OM TROJA

GUDER OG HELTER
FRA DE
GRESKE MYTENE

I BEGYNNELSEN

I BEGYNNELSEN VAR DET INGENTING. Verden var et mørkt kaos. Men så skilte jorden seg ut fra mørket og kaoset og tok navnet Gaia. I samme stund som jorden ble fast og hard, ble himmelen lys og gjennomsiktig. Uranos ble himmelens gud. Gaia så opp på himmelen, og Uranos så ned på jorden, og ikke før hadde de gjort det, så omfavnet de hverandre i et tett favntak. De ble mor og far til den første gudeslekten: titanene. Titanene var tolv i tallet, de var store som kjemper og kolossalt sterke. Men den aller sterkeste var Kronos, den yngste. Kronos var sjalu på sin fars herredømme, og en dag angrep han Uranos, skar av ham kjønnsdelene med en sigd og kastet dem i havet. Deretter ble Kronos herskeren over himmel og jord, og giftet seg med søsteren Rhea. Kronos og Rhea fikk seks barn: sønnene Zevs, Poseidon og Hades, og døtrene Hera, Hestia og Demeter. Men også Kronos' barn murret mot sin fars makt, og til sist gikk de til krig mot faren og de andre titanene.

Zevs var Kronos og Rheas yngste barn, men det var han som ledet søsknene sine i kampen mot titanene. Kronos ble drept, og Zevs og søsknene hans ble verdens herskere. De slo seg ned på fjellet Olympos i Hellas. Slik begynner de olympiske gudenes tid.

PROLOG

«VREDE», sa Kalliope og sperret opp øynene.

De åtte søstrene hennes sluttet å snakke og rettet ryggen. Blikket deres søkte søsterens. Det eneste som kunne høres, var den klukkende lyden av kilden som sprang ut ved foten av fjellet Helikon. Det var der de holdt til, gudinnene som var kjent som de ni musene, og som iblant brøt opp fra hjemmet sitt for å hviske vakre ord i øret på kvinner og menn, og inspirere dem til å fortelle storslagne historier, sette toner sammen til vakker musikk, eller forme utsøkte bilder på vaser og vegger.

«Hva er det, søster?» spurte den ene.

«Jeg ser noe», hvisket Kalliope. «Jeg ser en historie som er i ferd med å begynne, en historie om vrede, og om kjærlighet.»

Med ett rykket det til i en annen av søstrene. Hun trakk hånden opp fra kildevannet som hun hadde latt fingrene leke med.

«Jeg ser det samme som deg», sa hun. «Noe er i ferd med å skje i menneskenes verden. Noen menn kommer til å bli overmannet av hat, av begjær, av behovet for å beskytte det de eier. Og hele vår verden vil bli trukket inn i det som følger.»

Kalliope nikket sakte.

«Og mange kommer til å dø.»

«Mange kommer til å dø», gjentok søsteren.

Et øyeblikk satt de tause. Så glippet Kalliope med øynene, som om hun våknet av en drøm. Én etter én gjorde søstrene hennes det samme. Kort tid etter satt musene igjen og lekte med musikkinstrumentene sine. Noen av dem kledde av seg for å bade. Snart løp de etter hverandre i det klare vannet, sprutet på hverandre og lo. Men Kalliope ble sittende for seg selv, og det var som om hun ikke lenger la merke til solen som glitret i kilden.

FØRSTE DEL – DET
GYLNE EPLET

KAPITTEL I

Det ble sagt at det ikke var noe menneske som hadde bygget murene rundt Troja.

Det ble sagt at ingen mann ville ha kunnet legge de lyse steinene så nøyaktig inntil hverandre, eller reise et forsvarsverk som kneiste så høyt over bakken. Om fem mann stod på skuldrene til hverandre, ville de ikke nå høyt nok til at den øverste kunne heise seg over kanten og gå til angrep.

Det måtte være som legenden sa: at det var Apollon og Poseidon som hadde reist muren. De to gudene hadde forsøkt å styrte himmelkongen Zeus og gjøre seg selv til herskere av Olympos, fjellet der gudene holdt til. Til straff hadde Zeus satt dem til å gjøre den typen arbeid som frie mennesker ikke likte, som de satte slaver til å gjøre. Og på grunn av dette, av gudene som måtte gjøre slavearbeid, var Troja vernet.

Nå sto Hektor på den brede muren og myste utover. Det var varmt inne i hjelmen, og det sorte håret klistret seg til tinningene. Blikket hans gled over den vide sletten nedenfor byen, over den hvite stranden, og bak den igjen: det store, dypblå havet. Det skal ha vært mens hans egen farfar, kong Laomedon, var ung konge i Troja at muren ble bygget. Da Hektor var liten og hadde sittet på farfarens kne, hadde han flere ganger spurt om gudene. Var det sant at de hadde bygget muren, som omkranset hele den veldige byen, på ett år? Stemte det at Apollon var lys som dagen, mens Poseidon hadde kullsorte krøller og fryktinngytende øyenbryn som kunne trekke seg sammen i raseri og få jorden til å skjelve? Stemte det at gudene var høyere og vakrere enn vanlige mennesker, og at øynene deres skinte som gull? Men kong Laomedon hadde bare smilt, rusket Hektor i håret og begynt å snakke om noe annet. Det var opp til den lille gutten selv å se for seg hvordan de storslagne skapningene hadde kommet fra Olympen og gått

rundt blant forfedrene hans. Iblant hadde han stirret nysgjerrig når han møtte høyreiste og flotte menn eller kvinner, for å se om de kunne være en av gudene eller gudinnene han hadde hørt om.

Nå var Hektor voksen, og det var faren hans, Priamos, som var konge i Troja. Hektor var kommandant for Trojas soldater, og han hadde aldri sett noen gud i hele sitt liv. Han ofret til gudene i templene og ba til dem. Men dersom grekerne skulle komme over havet for å angripe dem, visste den unge prinsen at han måtte kunne stole på seg selv og de tapre mennene han kommanderte. Han kunne ikke regne med hjelp ovenfra eller utenfra.

«Står du her og speider etter fiender nå igjen?» sa en lav stemme. Hektor hadde vært så oppslukt av sine egne tanker at han ikke hadde lagt merke til at han hadde fått selskap. Han snudde seg og så inn i det smilende ansiktet til Aineas.

Også Aineas tilhørte kongefamilien. Han og Hektor var jevngamle, og hadde vokst opp sammen. De hadde lært å ri samtidig, på de blanke hestene som galopperte rundt i innhegningene sine utenfor muren. Begge hadde blitt tatt med på jakt i heiene rundt byen da de var gamle nok. Men det var også en forskjell på dem, som de aldri snakket om. Hektor var prins og skulle en dag bli konge. Men Aineas hadde en enda stoltere og mer mystisk herkomst. Da de var barn, hadde Hektor kunnet løpe til dronningen når han falt og slo seg, og få trøst av henne. Men alle visste at Aineas ikke hadde noen mor å gå hjem til. Han var sønn av kjærlighetsgudinnen Afrodite, som holdt til blant gudene på Olympen. Selv var han fostret opp av faren sin, Ankises. Ankises hadde vært konge i Dardania, men en dag hadde han kommet til Troja, halt på den ene foten og med sin fem år gamle sønn på armen, og spurt om han kunne få bo hos slektningen sin, kong Priamos.

Priamos hadde skjenket ham et palass, og der hadde Aineas vokst opp. Han gikk lys og rød-blond rundt blant de mørke trojanerne, og var mild og ettertenksom. Men iblant, når guttene hadde fektet med tresverd eller herjet rundt i en brytekamp, og kameraten ble presset eller ertet, syntes Hektor han hadde sett et svakt skinn av noe gyllent i Aineas' brune øyne. Det varte bare et øyeblikk, så var det over.

«Jeg tror aldri Troja har hatt noen kommandant som har vært så år-våken som deg», sa Aineas. «Tror du grekerne kommer seilende så fort du ser vekk? Hvorfor skulle de det? Vi har aldri gjort dem noe vondt.»

Hektor så på ham, før han igjen lot blikket gli over horisonten.

«Jeg vet ikke», sa han sakte. «Men noen ganger går jeg nede på havnen for å høre hva handelsmennene snakker om, når de kommer tilbake fra byene på den andre siden av havet. De sier at grekerne blir stadig mer fiendtlige. De synes vi tar for høye priser for hestene våre, og snakker stadig høyere om at vi ikke er til å stole på. Jeg tror vi gjør rett i å være på vakt.»

«Der kommer i alle fall en som ikke er like bekymret som deg», sa Aineas. Hektor dro blikket vekk fra havet og så i retningen han pekte. En ung mann kom gående. Han var høy og slank, med sorte lokker som omkranset et vakkert ansikt med en rød munn over en fast hake. Smilet hans var sorgløst, og de mørke øynene så lykkelig opp mot den klare himmelen. Det var Hektors yngre bror, Paris.

«Han kommer fra faren din», sa Aineas. «Jeg tror han nettopp har fått vite at kongen har valgt ham som utsending til bryllupet til kong Pelevs. Skipet kaster loss alt i morgen.»

Hektor nikket. De samme handelsmennene som hadde fortalt ham om hvordan de ble møtt i Hellas, hadde allerede snakket i mange måneder om det store bryllupet. Pelevs, kongen av Ftia, hadde en gang forelsket seg i nereiden Thetis, en av gudinnene fra havet. Men etter å ha skjenket ham en sønn, Akillevs, hadde Thetis forlatt ham og reist tilbake til søstrene sine nede i dypet. Nå hadde hun vendt tilbake, uten forvarsel. De to skulle feire et storslagent bryllup, der alle gudene visstnok skulle være til stede.

Aineas så bort på barndomsvennen.

«Skulle du ønske det var du som skulle reise?» spurte han.

Hektor ristet på hodet.

«Min plass er her i Troja», sa han. «Dessuten er faren vår stolt av den vakreste av sønnene sine, og liker å sende ham rundt i verden til fremmede hoff.»

«Det er han nok», medga Aineas. «Men han ville kanskje ikke vært fullt så stolt hvis han hadde spurt seg for om hvordan Paris oppførte seg der ute. Du vet han ofte både drikker og snakker før han tenker.»

Hektor tidde, tok av seg hjelmen og strøk hånden gjennom håret. Han visste at Aineas hadde rett.

KAPITTEL 2

De gikk langsomt vekk fra kanten, mot en av de smale trappene som førte ned fra muren. Nede på gaten så de Paris stå og snakke med en ung kvinne. Hun lyttet og svarte ham med blussende kinn, før hun skyndte seg vekk. Paris kastet et blikk etter henne, før han snudde seg og vinket til broren og Aineas.

«Vær hilset, prins», sa Aineas til ham. «Jeg hører du har fått et herlig oppdrag fra din far, og at du reiser til Ftia alt i morgen.»

Paris himlet med øynene, som om reisen ikke var noen stor sak, men klarte ikke å skjule at han var i godt humør.

«Åh, min far sender meg nok bare til dette bryllupet fordi han håper jeg vil møte en rik prinsesse der», sa han. Han så ertende bort på Hektor. «Min bror kommer snart til å være trygt giftet bort. Meg er det verre med.»

Hektor så ned og sa ingenting. Han hadde lenge håpet å gifte seg med Andromake, den livlige datteren til kongen i byen Lyrnessos. Faren hennes virket villig, og Andromake selv hadde smilt oppmuntrende til ham hver gang han hadde besøkt hoffet der. Men han likte ikke å la andre få vite for mye om hva han følte og håpet på, og særlig ikke Paris.

«Enn du, Aineas», sa Paris. «Er det ikke på tide at du også finner deg en brud igjen snart?»

Aineas smilte anspent. «Ikke glem at det er mindre enn et år siden jeg gravla Kreusa, Paris», sa han. «Og sønnen min er liten. Det er ikke alle som kan danse videre så lett som du.»

Han nikket i retning av den unge kvinnen som hadde forsvunnet.

«På meg ser det dessuten ut som om du kunne funnet deg en kone her i Troja ganske enkelt», sa han.

Paris sparket til en liten stein på bakken.

«Jeg tror jeg må ha møtt hver eneste unge kvinne i Troja», sa han. «De er vakre, og de er vennlige. Men jeg vet ikke, frende. Jeg har ennå ikke truffet noen jeg ikke har glemt like etterpå. Først når jeg møter en jeg ikke kan slutte å tenke på, vil jeg vite at det er henne jeg skal gifte meg med.»

Hektor rynket øyenbrynene.

«Du må gjerne se etter vakre kvinner i Ftia, bror», sa han. «Men for ditt hjemlands skyld håper jeg også du ser litt på krigerne, og hører etter på hva de sier og prøver å finne ut hva de tenker om oss.»

«Du er alltid så bekymret, Hektor», sa Paris lett. «Hvem skulle ønske å angripe oss?»

«De greske landene er fulle av stridsmenn», sa Hektor. «De er stadig på utkikk etter en krig der de kan prøve ut kreftene sine, og er ikke alltid så nøye med hvem de kriger mot. Etter hva jeg hører, har Akillevs, Pelevs og Thetis' unge sønn, vokst til å bli den sterkeste og raskeste av dem alle.»

«Han kan ikke skade oss», sa Paris. «Og hva så om han er sønn av en gudinne? Det er Aineas også, og hans mor er en mektigere guddom enn hva Thetis er.»

Aineas knep leppene sammen, som om den unge prinsen hadde sagt noe han ikke likte. Selv om han var blitt høy og sterk, merket Hektor seg at vennen fremdeles hadde den korte nesen og den lange overleppen til et barn, og han kunne iblant se ut som en såret liten gutt.

«Akillevs er ikke bare sønn av en gudinne», sa han lavt. «De sier at moren hans løftet ham etter hælen og holdt ham inne i ilden da han var liten, for å gjøre ham usårlig. Da Pelevs kom inn i rommet, ble han rasende og trodde hun prøvde å skade barnet sitt. Det var da Thetis forsvant fra hoffet, og Pelevs sendte sønnen sin for å bli oppfostret hos kentauren Kheiron.»

Paris lyttet oppmerksomt.

«Men virket det?» spurte han. «Ble Akillevs usårlig?»

«Jeg vet ikke», sa Aineas. «Ingen har kommet nær nok til å kunne søre ham.»

De tre mennene ble stille et øyeblikk. Med ett var det som om det kom et kjølig drag i luften, som rusket i det sorte håret til de kongelige brødrene og den rødblonde luggen til Aineas.

«Bror», sa Hektor til sist. «Du må huske å gå til Apollons tempel og si farvel til Cassandra før du reiser.»

Paris fnyste lett.

«Paris!» sa Hektor strengt. «Hun er søsteren vår.»

Broren så ned og slo den ene sandalen mot den andre, for å riste grusen og støvet av den.

«Jeg skal gå dit», sa han. «Men jeg vet ikke hva jeg skal si til Cassandra lenger. Hver gang jeg snakker med henne, kommer hun med disse rare utbruddene sine. Jeg kan ikke være sammen med henne på samme måte etter at hun ... vel, etter at hun ble gal.»

Aineas snudde hodet brått og sint mot Paris.

«Ingen av oss vet hva som skjedde med Cassandra», sa han med en skarp undertone i stemmen. «Men hun er en av oss. Du burde ikke snakke om henne på den måten.»

Paris så overrasket på Aineas og skottet bort på storebroren for å se om han var enig, men Hektor sa ingenting. Han ble trist av å snakke om søsteren. De hadde løpt sammen på slettene rundt Troja da de var barn. Hun og Aineas hadde vært spesielt nære, og stadig stukket hodene fortrolig sammen på en måte som iblant hadde fått Hektor til å føle seg utenfor. Men så hadde hun blitt prestinne i Apollons tempel. Etter det var hun blitt fjern og rar, og heller ikke Aineas kunne snakke med henne som før. Hun pratet aldri muntert om hverdagens små sysler lenger, men kom med lange og underlige enetaler om syner hun så for seg, som ingen andre kunne se. Og frierne som tidligere hadde flokket seg om den vakre prinsessen, hadde stillferdig trukket seg unna.

Hektor trykket hjelmen ned på hodet og gjorde seg klar til å gå opp på muren igjen.

«Det er så lett å si at alle som ikke oppfører seg som vi venter, er gale», sa han. «Noen er kanskje det. Noen ser verden på en annen måte enn vi andre gjør. Noen er rammet av gudene uten at det er deres feil. Jeg vet ikke om Cassandra tilhører den ene eller den andre gruppen. Uansett skylder du henne å ta avskjed før du legger ut på en lang reise.»

KAPITTEL 3

Paris gikk oppover den smale, bratte stien mot templet som var viet til guden Apollon. Den lille, runde steinbygningen lå på en høyde inntil det høye festningsverket, og hvis prestene og prestinnene snudde seg når de stod like utenfor døren, ville de se rett ut mot den vide horisonten. Men templet selv hadde bare en smal dør og små glugger til vinduer. Det var et sted for de som ville se innover i de guddommelige mysteriene, ikke utover mot havet.

Luften der inne var kjølig mot Paris' solvarme hud. Forsiktig beveget han seg over det skyggelagte marmorgulvet. «Kassandra?» hvisket han.

Han fikk ikke noe svar. Men nå så han henne. Akkurat som i Apollons tempel i Delfi var det en revne i gulvet i templet i Troja, der røyk og damp

